

хисториску палачу, на Плагентима, купио је од наследника, године 1937, патриотски и заслужни Обласни одбор Јадранске страже из Новог Сада, па ју је рестаурирао, надоградио и прелијепо адаптирао за свој дом, за боравак преко љета, који је по својој величини и уређају и по свом положају спадао у најљепше домове Јадранске страже на нашем Јадрану.

За вријеме прошлог, великог рата, под талијанском окупацијом, дом је био опљачкан и много оштећен.

Сад је у њему, похвалном бригом наших народних власти, Дјечји дом.

Било би добро да се постави једна спомен-плоча на ову палачу, на успомену десетгодишњег љетовања у њој прослављеног пјесника »Горског вијенца«.

АНТОН МИЛОШЕВИЋ

МОНАСТИР ПРАСКВИЦА

Универзитетски професор д-р Владимир Петковић објавио је у Станојевићевој Енциклопедији нешто података о манастиру Прасквици у Паштровићима (Бока Которска). Петковић није могао доћи до поузданих података о оснивању манастира, већ наводи само то, да је по традицији манастир основан 1050 године, док је цркву подигао око 1413 године Балша III Балшић. Јиречек је објавио италијански превод оснивачке повеље (Споменик XI, 66—68), али погрешно стоји у његовој Историји Срба (IV, 180), да је манастир Прасквица »доцније назван Режевић«, јер су то два манастира (Србско-далматински магазин за љето 1850, стр. 12—13).

У архиву на Цетињу налази се опис манастира Прасквице, који је написао 1889 године Ђуро Савов Зеновић. Опис је сигурно рађен ради тражења помоћи за манастир од Русије и у њему има, иако је писан од нестручњака, неколико корижних података, те га овом приликом објављујем. Зеновићев навод, да је манастир подигао Стеван Штиљановић свакако није тачан, јер су поуздани подаци о манастиру старији од Стевана Штиљановића (уп. Глас СХ, 54 и д.). Детаљан опис манастира Прасквице објављен је у Зетском гласнику бр. 84 из 1935 године (писац је, мислим, Андрија Јовићевић).

Р. Ј. Д.

ИЗВЕШТАЈ

о манастиру Прасквици у општини Паштровској

О манастиру Прасквици (храм Св. Николе) налази се пођешто у Приповијестима Стевана Љубише, по народном причању.

У овој општини налазе се четири манастира, од којих је у најбољем састојању манастир Прасквица, који потпомаже остале три. Два од ових су саградили српски владоци, т.ј. Дуљево и Градиште, Режевиће је саграђен прилозима народним, а Прасквицу Стефан Штиљановић свети. Црквица, коју је он сазидао била је сасвим малена, ка једном кућицом за калуђера. Мало по мало народ поче прилагати манастиру земље и других прилога, а напоследку добије и помоћ од руског Цара, коју је израдио један калуђер истога манастира. Овај је био лично отишао у Русију, ће изради вјечну помоћ и добије богате дарове, који се и дан данашњи налазе у истом манастиру као најљепши украси. Пошто се манастир помогне и добије годишњу пенсију из Русије, подигне велику цркву и кућу са неколико ћелија за калуђере. У цркви направе иконостас, који је коштао 6.000 фиорина. Осим овога оградиле су кућу у оближњем селу, од које се користе годишњим најмом; посадили су доста велики број маслина и лоза.

У овоме манастиру било је некад 5—6 калуђера и по неколико ученика, који су се приправљали за свештенички чин. Од ових ученика јесу и два Митрополита Црногорска: Блаженопочивши Висарион Љубиша и Високопреосвештени Митрополит Митрофан. Настојавањем калуђера овога Манастира, Манастир се уљепша и потпомогне материјално.

И ако је овај манастир прилично имућан, али ипак не заостаје да потпомаже народ морално и материјално. Материјално потпомажу непрестано не само остала три манастира, него и сиротињу ове општине, а морално што се у овоме манастиру, као и у осталима, налази школа у којој се налазе до 60 ученика. Манастир троши око исте школе све потребито и потпомаже сиротињу и сиромашне ученике. Сви калуђери наведених манастира изучили су се у истима, а од неког времена шаљу их у задарској Богословији о манастирском трошку, а потпомажу и остале ученике који продуже науке.

Што у овој општини нема ни једнога иновјерца то су сачували сама ова четири манастира са својима калуђерима, који су увијек храбрили народ, негујући га у крилу Православне цркве,

а стојећи на бранику против пропаганде католичке, која је била узела доста маха мал да не у цијелом Приморју још за времена Млетачке Републике, Француза а и данас.

Народ ове општине не може да заборави сва добра која му је Русија чињела и њен моћни Цар, зато сваком приликом излива своју благодарност у својим народним пјесмама, причама и здравицама.

Цетиње
21 маја 1889 г.

Ђуро Савов Зеновић

И С П Р А В К Е

У двоброју за септембар—октобар поткрале су се сљедеће грешке:

На страни 190, дванаести ред оздо (у напомени), треба да гласи: »То потврђује и чињеница, да је 25 септембра 1827 године по старом календару...«

На страни 235, осми и девети ред оздо, оригинални натпис на печату гласи: »**Правителствующега Сената Црногорскога**«.

На страни 211, осми ред озго, умјесто Мујо Хацајлић треба да стоји Мујо **Хацајлић**, а у деветом реду озго умјесто Пашо Цадић — Пашо **Цидић**.